

инциденты. Подобные примеры можно приводить до бесконечности и применительно к любой сфере деятельности современного бизнеса. Отсюда очевиден вывод о целесообразности включения в состав сетевых взаимодействий вузов специальных аккредитованных структур осуществляющих обучение для сдачи экзаменов на получение подобных профессиональных сертификатов и интегрирование в учебные программы вузов методик и программ этих экзаменов. Такое сочетание, с одной стороны, приведет к естественному росту квалификации преподавателей вузов, значительно повысит привлекательность будущей профессии среди студентов, а, с другой, расширит количество претендентов подготовленных для сдачи сертификационных экзаменов.

Важное значение в современных условиях имеет также сетевой контроль знаний. В настоящее время объединение вузов вокруг общих сетевых программ обучения на бакалаврате и в магистратуре обычно ограничивается достаточно стандартным набором конкретных видов взаимодействий. К ним в частности, относятся такие как, формирование общих учебных планов и программ, подготовка различного рода учебно-методических материалов и комплексов, учебной литературы, обмена преподавателями и студентами, организация совместных конференций и семинаров и т.д. Возможно с целью доведения сетевого процесса до его логического конца было бы целесообразно организовывать нечто вроде единого независимого от каждого отдельного вуза централизованного сетевого экзамена по типу централизованного тестирования. Это привело бы к общему знаменателю финальную результативность и прозрачность сетевых программ, усилило бы ответственность преподавателей, преподающих предметы по этим программам, позволило бы объективно оценивать знания, полученные студентами в следствие участия в сетевом взаимодействии.

Патряк О.Т.

здобувач

кафедра обліку у державному секторі економіки та сфери послуг
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

МОДЕЛЮВАННЯ ОБЛІКУ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ

Моделювання є одним з найбільш потужних загальнонаукових методів пізнання дійсності та активно використовується у всіх сферах наукових досліджень, зокрема у науці бухгалтерського обліку. Моделювання дає змогу систематизувати, упорядкувати усі елементи складних процесів та явищ, визначити на основі застосування методів абстрагування найбільш суттєві поведінкові риси моделей.

У сфері бухгалтерського обліку вивчення існуючих організаційних та методичних моделей спрямовано на пошук нерозроблених елементів, суперечностей, а створення нових пов'язано з удосконаленням облікової практики. Питання використання інструментарію моделювання для побудови якісного обліково-інформаційного забезпечення процесів управління (зокрема в контексті реалізації основних функцій управління) стали предметом наукового пошуку багатьох вчених та дослідників, серед яких О.І. Пилипенко, М.Р. Лучко, В.М. Суворіна, Я.В. Соколов, Я.І. Устинова, Н.М. Хорунжак, М.Г. Чумаченко, М.М. Шигун та інші.

Поняття моделі набуває особливих рис, пов'язаних з особливостями облікового процесу. Так, Я.І. Устинова облікову модель визначає як «спрощене представлення господарського чи

облікового процесу або його елементів – фактів господарського життя, прийомів бухгалтерського обліку з метою виявлення його основних елементів та взаємозв'язків між ними в системі бухгалтерського обліку для вирішення облікових задач» [1, с. 60].

«Підхід до розгляду обліку як інформаційної системи прийняття управлінських рішень через призму моделювання його процесів, – пише Н.М. Хорунжак, – відповідає сучасним вимогам менеджменту та створює передумови для оптимізації діяльності суб'єктів господарювання» [2, с. 357].

Значний внесок в питання моделювання бухгалтерського обліку корпоративних прав здійснив О.І. Пилипенко [3]. Він розробив комплексний підхід до облікового відображення операцій з корпоративними правами на основі застосування неоінституційних теорій (агентська теорія, теорія фірми, теорія трансакційних витрат), що дозволило розробити методологію бухгалтерського відображення корпоративних прав.

Використання моделювання як методу пізнання дійсності при побудові системи бухгалтерського обліку корпоративних прав дозволяє врахувати особливості здійснення корпоративних відносин, специфіку корпоративних прав як їх невід'ємного елемента та інструменту фінансування діяльності суб'єкта господарювання.

Моделювання у бухгалтерському обліку корпоративних прав полягає у логічному упорядкуванні прийомів та способів застосування елементів методу бухгалтерського обліку у найбільш прийнятний спосіб для достовірного та повного облікового відображення операцій з корпоративними правами та формування якісного інформаційного забезпечення корпоративного управління.

«Неможливо не виділити <.> господарські процеси як об'єкти бухгалтерського обліку, пише М.Р. Лучко, а саме: процес створення суб'єкта господарювання, процес його діяльності (постачання, виробництво та збут) і процес припинення його діяльності як суб'єкта господарювання. Саме під час цих процесів і відбуваються господарські події, які впливають на стан та поведінку активів, капіталу та зобов'язань» [4, с. 103]. За аналогією з таким підходом зауважимо, що операції з корпоративними правами вкладаються у вказану зазначеним вченим схему господарських процесів, оскільки рух корпоративних прав пов'язаний саме з процесами створення, діяльності та припинення суб'єкта господарювання. Тому побудова моделей операцій з корпоративними правами дозволяє системі управління не тільки своєчасно реагувати на зміни стану та поведінки активів, капіталу та зобов'язань, а й активно впливати на власний фінансовий стан шляхом оптимізації джерел фінансування діяльності за допомогою корпоративних прав.

Базуючись на виділених М.М. Шигун видах моделей бухгалтерського обліку на мікрорівні (моделі організації обліку, техніки обліку, методик обліку об'єктів [5, с. 156]), основну увагу, для цілей даного дослідження, приділено розробці моделей методик бухгалтерського обліку корпоративних прав та операцій, пов'язаних з їх рухом. Моделювання методики бухгалтерського обліку корпоративних прав, полягає у логічному упорядкуванні прийомів та способів застосування елементів методу бухгалтерського обліку у найбільш прийнятний спосіб для достовірного та повного облікового відображення операцій з корпоративними правами та формування якісного інформаційного забезпечення корпоративного управління.

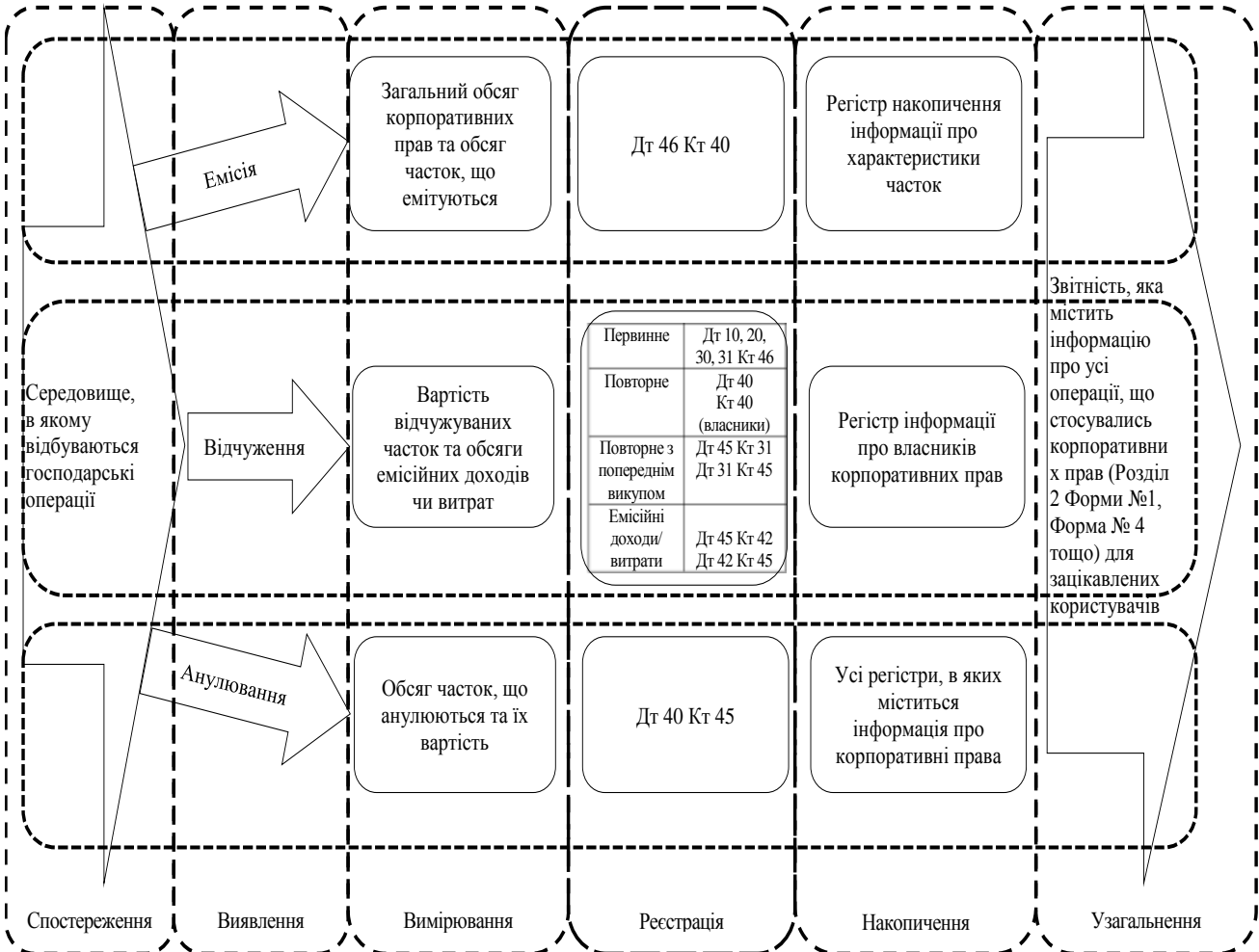
Таким чином, підсумовуючи викладене вище, розроблено узагальнену поетапну модель бухгалтерського обліку корпоративних прав за етапами їх життєвого циклу. Поетапна система підходу була обрана саме через те, що вона допомагає найбільш доступно та наочно відобразити дії бухгалтера при обліку операцій з корпоративними правами (рис. 1).

На етапі бухгалтерського спостереження здійснюється моніторинг бізнес-процесів, пов'язаних з формуванням джерел фінансування діяльності підприємства та групуються відповідні факти господарського життя за ознаками типів операцій.

На етапі виявлення відбувається встановлення факту чи події, інформація щодо якої надходить з достовірного джерела (документально підтвердженої господарської операції чи

фактично встановленої наявності), при цьому з сукупності господарських операцій бухгалтер виокремлює пов'язані з рухом корпоративних прав та розподіляє їх залежності від етапу життєвого циклу, виду операції за класифікацією.

Рис. 1. Узагальнена поетапна модель бухгалтерського обліку корпоративних прав на стадіях їх життєвого циклу

Етап вимірювання полягає в послідовному застосуванні визначених законодавчо методичних підходів до оцінювання об'єктів бухгалтерського обліку, визначає суттєві показники та фактори, що в подальшому слід враховувати для найбільш достовірного вартісного вимірювання фактів господарського життя, пов'язаних з корпоративними правами, для забезпечення повного та об'єктивного відображення операції в системі бухгалтерського обліку. Накопичення бухгалтерських даних за операціями з корпоративними правами відбувається за допомогою використання системи субрахунків та рахунків аналітичного обліку до рахунків 46 «Неоплачений капітал», 67 «Розрахунки з учасниками» та ґрунтується на розмежуванні господарських операцій за етапами життєвого циклу корпоративних прав, запропонованій класифікації операцій з ними для цілей достовірного облікового відображення та оподаткування операцій з корпоративними правами. Якісна та дієва система накопичення бухгалтерських даних дозволяє у спосіб, найбільш прийнятний з точки зору задоволення інформаційних потреб користувачів, систематизувати дані щодо господарських операцій з корпоративними правами та їх результатів.

Процес передачі бухгалтерської інформації щодо всієї діяльності підприємства, в тому числі операцій з корпоративними правами здійснюється з використанням системи звітної інформації, яка представлена пакетами звітності різного призначення (фінансової, статистичної, податкової, внутрішньої).

Таким чином, використання методичного інструментарію моделювання при побудові комплексної системи бухгалтерського обліку корпоративних прав дало змогу отримати систематизоване представлення облікового процесу щодо корпоративних прав, виявити його основні елементи та взаємозв'язки, а також систематизувати дії бухгалтера при обробці даних про операції з корпоративними правами.

Список використаних джерел

1. Устинова Я.И. Моделирование в бухгалтерском учете как инструмент совершенствования методологии // Научные записки НГУЭУ. 2007. № 3. С. 55-63
2. Хорунжак Н.М. Моделювання системи обліку фінансового забезпечення бюджетних установ // Інноваційна економіка. 2013. № 2. С. 356-361.
3. Пилипенко О.І. Корпоративні права в системі бухгалтерського обліку: теорія, методологія, організація: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня докт. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)». Житомир, 2010. 42 с.
4. Лучко М. Невизначеність та ймовірнісність господарських операцій: до питання бухгалтерського обліку // Соціально-економічні проблеми і держава. 2013. Вип. 2(9). С. 98-109.
5. Шигун М.М. Моделювання в бухгалтерському обліку на макро- та мікрорівнях // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. 2008. № 4 (46). С. 151-160.

Фартушинська Л. І.,

ст. гр. ОДСзм – 11,

Яцишин С.Р.

к.е.н, доцент,

кафедра обліку в державному секторі економіки та сфері послуг,

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СЛУЖБИ

Розробка і промислове освоєння сучасних комп'ютерних систем і їх програмне забезпечення відкривають широкі можливості для вдосконалення процесів виконання бюджетів різних рівнів.

Важливо провести системний аналіз всіх стадій виконання бюджету, дати тлумачення основним параметрам його виконання і визначити можливості ситуаційного реагування. Це можливо на основі широкого використання сучасних математичних методів, економічних моделей та алгоритмів функціонування складників основ сучасних інформаційних технологій.

Основна мета інформаційних технологій у казначейській системі – створення інформаційного продукту, що дає змогу відобразити діяльність Державної казначейської служби України (ДКСУ), виконання нею функцій. Крім того, важливим напрямом її